

VANTAAN OPETTAJA

28.9.2015

5/2015

Pääkirjoitus / Puheenjohtajan puheenvuoro

Syksy tekee toden teolla tuloaan ja syksyn edetessä on töitäkin riittänyt. Isoimpana asiana sitten viime kirjoitukseni on ollut perjantaina 18.9. järjestetty mielenilmaus. Se herätti jäsenistössämme ajatuksia moneen suuntaan. Yhdistyksen edustajana haasteeksi koin, miten saadaan jäsenet ymmärtämään mitä ja ketä vastaan mieltä ilmaistaan. Kyseessä kun ei ollut lakko, eikä toiminnalla taisteltu työnantajaa vastaan vaan Suomen hallituksen esityksiä vastaan rajata sopimusoikeuttamme. Esityksessä haluttiin lailla rajoittaa työsuhteen ehdoista sopimista. Se vaikuttaisi siihen, että esim. palkoista, työajasta ja lomista ei voisi sopia kuten tähän asti on voinut. Hallitus esittää lastentarhanopettajien, rehtoreiden ja muiden esimiesten sekä osan ammatillisista opettajista lomien leikkauksista. On vain ajan kysymys koska se laajenisi koskemaan muitakin opettajia. OAJ:n linja on edelleenkin neuvottelu ja sopiminen. Nyt kun mahdollisuutta sopimiseen haluttiin rajoittaa, halusimme suoda jäsenillemme mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä tässä asiassa ja mahdollistaa heille osallistumisen mielenilmaukseen.

Koko prosessi eteni nopeasti. Meillä oli noin viikko aikaa valmistautua ja siitäkin osa meni väistämättä odottaessa ohjeita mitä ja miten tiedotetaan ja millä tasolla päätös mielenilmaisuun osallistumisesta tehdään. Meillä Vantaalla viivettä aiheutti jonkin verran käytössä oleva järjestö rakenne. Lähtöoletus oli se, että päätös osallistumisesta tehdään Vantaan paikallisyhdistyksessä. Tieto kuitenkin tarkentui maanantaina 14.9. klo 16 maissa, että päätös tulee tehdä sen yhdistyksen toimesta, johon jäsenet kuuluvat henkilöjäseninä. Näin ollen päätös siirtyi kunkin opettajaryhmän omaan yhdistykseen eli meidän tapauksessa Vantaan opettajien ammattiyhdistykseen. VOAY:n hallitus sai tehtäväkseen pikaisesti päättää osallistumisesta ja päätös saatiin aikaan tiistaina 15.9. Sen jälkeen pääsimme tiedottamaan jäseniä mahdollisuudesta osallistua ja miten toimia. Osassa saamastamme palautteesta harmiteltiin tiedon kulun hitautta. Otamme tästä opiksemme ja terästämme viestiketjua jatkon varalle.

Syyskuussa järjestettiin jo perinteeksi muodostuneet 16 suurimman kaupungin opettaja-ammattiyhdistysten neuvottelupäivät. Ne olivat tänä vuonna 17.-18.9. Jyväskylässä. Meiltä VOAY:stä osallistui viisi hallituksen jäsentä tähän kaksipäiväiseen tilaisuuteen. Kokoon-tumisen ja koulutuksen teemana oli syrjäytymisen ehkäisy. Saimme kuulla pysäyttäviä puheenvuoroja mm. nuorten vankien koulukokemuksista ja koulujen turvallisuuteen liittyvistä asioista. Itselleni päällimmäisenä jäi mieleen lapsen/nuoren kohtaamisen tärkeys. Se että kouluvuosien aikana oppilaalla on edes se yksi aikuinen, joka on hänestä ja hänen ajatuksistaan aidosti kiinnostunut.

Vaihdoimme myös kuulumisia ajankohtaisista aiheista kuten kaupunkien talous ja sen vaikutukset poistuvaan ryhmäkokojen pienennysrahaan. Ops-työn toteutustavoista kuulumme toisiltamme myös. Jyväskylän terveisiä pääsette lukemaan tarkemmin tässä lehdessä.

Lopuksi muistuttaisin VOAY:n syyskokouksesta, joka on ti 13.10.2015 omissa toimitilassamme Talkootiellä. Tervetuloa!

Kirpein syysterveisin,
Annika Arstila-Aaltonen

VOAY:n puheenjohtaja
puh.050-409 6456

Pääluottamusmiehen terveisiä

Hallituksen esille tuoma ehdotus, jossa pakkolainsäädännöllä puututaan sopimusvapauteen ja etenkin naisvaltaisten matalapalkkatehtävissä työskentelevien oikeuksiin, on aiheellisesti herättänyt suuttumusta ja selittää sen, miksi työntekijäkeskusjärjestöt päättivät osallistua 18.9.2015 Helsingissä järjestettyyn mielenilmaukseen työntekijöiden asemaa polkevia toimenpiteitä vastaan. Niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti OAJ on pyrkinyt neuvotteluteitse ajamaan jäsentensä asiaa koulutuspolitiikkaan vaikuttamista unohtamatta, mutta tilanteen ajaminen hallituksen toimesta saneluksi ei voi saada vastaukseen vai-tioloa järjestömme suunnalta. Toivon todellakin neuvotteluihin palattavan ja niissä onnistuttavan, jotta sopimalla päädyttäisiin tasapuolisempaan ja siten oikeudenmukaisempaan ratkaisuun. Talouden ongelmia emme kiistä. Emmekä sitäkään, että jo edellisen hallituksen toimesta kasvatukselta ja koulutukselta

leikattiin 1,5 miljardia. Nyt kasvatukselle ja koulutukselle kaavailut 3 miljardin lisäleikkauksetkaan eivät nekään maata pelasta.

Mutta eiväthän leikkaukset kohdistuisi opettajiin? Asiaa voi tarkastella vaikkapa OAJ:n sivuilta oikean tiedon löytämiseksi luulottelujen sijaan. Tanskan tielle tuskin kukaan mieli, nimittäin Tanskassa hallitus lopetti keväällä 2013 opetusalan työsulun hyväksymällä poikkeuslain, jolla se saattoi voimaan opettajien työaikamuutokset maan kouluissa Tanskan opettajien järjestöjen vastuksesta huolimatta. OAJ on järjestö, jonka voima riippuu jäsenryhmien välisestä solidaarisuudesta. Ja lienee helppoa keksiä, milloin yleissivistävien koulujen ja oppilaitosten opettajat saattavat tuota solidaarisuutta todella tarvita.

Päätös mahdollistaa jäsenten osallistuminen mielenilmaukseen ei erinäisten tahojen tahallisista ja tahattomista tulkinnoista huolimatta ollut suunnattu työnantajaa vastaan ja hämmästelenkin, että joillakin oli valtakunnan mediassa ja somen syövereissä otsaa puhua lakosta. Lakko toimenpiteenä suuntautuu aina työnantajaa vastaan. Mielenilmauksen kohteena oli hallituksen ehdottama sanelupolitiikka, ei työnantajan toiminta. Kuten aina odottamattomien ja nopeasti eteen tulevien tilanteiden kohdalla opittavaa ja kehitettävää löytyy. Viestintä sekä jäsenistön että median suuntaan olisi voinut olla selkeämpää, mutta tällä kertaa jouduttiin toimimaan varsin kiireessä. On selvää, että halu leikata kasvatuksesta ja opetuksesta ei ole poistumassa, joten velvollisuutenamme on välittää havaintojamme ja ehdotuksiamme erilaisten tilanteiden varalta OAJ:n suuntaan.

Vaikka valtakunnantasolla puhaltavatkin kylmät tuulet, ei toivottomuuteen tule langeta. Yhteistyön ja luottamuksen merkitys paikallisella tasolla korostuu esimerkiksi ryhmäkokojen pienentämiseksi jaetun hankerahan ja koulutuksellisen tasa-arvon kehittämiseksi jaetun rahoituksen joutuessa valtion budjettiriihen ”säästökohteita”-listalle. Vaikeina aikoina yhteyksien on oltava kunnossa paikallisella tasolla. Olisipa niin valtakunnallisestikin!

Sami Markkanen

Pääluottamusmies 050-3145131

Taas on saapunut kysymyksiä koskien synnytystä edeltävien lääketieteellisten tutkimusten palkallisuutta. Siispä muistutuksena kerrattakoon, että jo virkavapausanomukseen kannattaa merkitä, että käyntiä ei voitu järjestää oppituntien ulkopuolisena aikana. Tästä pyydetään tutkivalta taholta kirjallinen lausunto,

jossa vahvistetaan, ettei käyntiä muuna aikana voitu järjestää. Liitteellä täydennetään virkavapaushakemusta. Ongelmien jatkuessa kannattaa olla yhteydessä luottamusmieheen.

Terveisiä Jyväskylän neuvottelupäiviltä

Syyskuisena torstaiaamuna ennen kukonvinkaisua lähti vantaalaisten opettajien ryhmä kohti Jyväskylässä järjestettyä kuudentoista suurimman kaupungin opetusalan ammattiyhdistysten tapaamista. Tapaamisen teemana tänä vuonna oli syrjäytymisen ehkäiseminen. Nopeasti sujuneen matkan päätyttyä pääsimme pikaisesti nautitun aamukahvin jälkeen suoraan kuuntelemaan kasvatustieteen tohtori Tanja Äärelän nuorten vankien koulusta syrjäytymiskokemuksiin perustuvan tutkimuksen antia koulumaailmalle. Puheessa painottuivat oppilaan kohtaamisen tärkeys ja se, että jokaisen oppilaan, lapsen, tilannetta on arvioitava yksilöllisesti. Kaikilta ei aina ja joka tilanteessa voi vaatia samaa. Monen vangin kohdalla lapsuuden olosuhteet olivat johtaneet ns. väärille poluille ajautumiseen ja monella tuntui olevan toive, että edes yksi ihminen olisi kouluvuosien aikana välittänyt ja huomioinut. Kuulimme myös koskettavan kertomuksen eräästä nuoresta vangista, joka oli tapettuaan väkivaltaisen ja alkoholisoituneen isänsä todennut tyynesti tuomion kuultuaan, että ainakin nyt äiti ja sisarukset ovat turvassa. Yhteiskunnan turvaverkko oli pahasti pettänyt tämän perheen kohdalla, jolloin perheen poika oli siinä vallitsevassa tilanteessa joutunut valitsemaan pienimmän pahan.

Seuraavaksi puheenvuoron sai Jari Lindholm, joka avasi poliisin näkökulmaa koulujen turvallisuuteen. Poliisin näkökulmasta on ensinnäkin tärkeää, että koulujen turvallisuusohjeet pidetään ajan tasalla ja koko henkilöstö paitsi tietää turvallisuuteen liittyvät käytännöt osaa myös toimia tosipaikan tullen. Turvallisuus- ja kriisikansioiden on hyvä sijaita yksissä kansissa ja olla keskenään samassa linjassa, eli molemmissa neuvotaan toimimaan samalla tavalla. Lindholm muistutti myös siitä, kuinka tärkeää on tietää oma tarkka sijainti ja koulun tiloissa pelkällä katuosoitteella ei tee vielä kovin paljoa: Mikä on sinun luokkatilasi numero? Palokunta tai poliisi ei välttämättä osaa suunnistaa terveydenhoitajan vastapäiseen luokkaan, mutta toivottavasti hälytyskeskuksella on pääsy koulun pohjapiirroksiin, joissa luokkatilojen numerot ilmaistaan. Meitä muistutettiin myös siitä, että Suomen laki on sama koulun porttien sisä- ja ulkopuolella. Vieläkin poliisin tietoon valitettavasti on tullut selkeitä rikostapauksia,

joissa rehtori on sovitellut tilanteen ottamatta poliisia mukaan asian selvittämiseen. On tullut tietoon myös tapauksia, joissa rehtori on kieltänyt opettajaa tekemästä rikosilmoitusta itseensä kohdistuneesta uhkauksesta - tällaista kieltoa ei voida tehdä vaan oikeus rikosilmoitukseen on aina rikoksen uhriksi joutuneella. Lindholm toivoi myös että ympäri Suomen otettaisiin käyttöön sähköiset läheltä piti -lomakkeet, jotka helpottaisivat uhka- ja vaaratilanteista raportointia ja tilanteiden (sekä lomakkeiden) myöhempää käsittelyä.

Sekä Lindholm että Äärelä painottivat asioihin mahdollisimman matalalla kynnyksellä puuttumisen tärkeyttä. Lastensuojeluilmoitus kannattaa tehdä pienimmästäkin asiasta heti huolen herättyä. Lapsen/nuoren saaminen riittävän ajoissa yhteiskunnallisen turvaverkoston piiriin, silloin kun sille on tarvetta, on ensiarvoisen tärkeää. Äärelän ja Lindholmin alustusten jälkeen vuorossa oli paneelikeskustelu, johon keskustelijoiksi oli kutsuttu jyväskyläläisiä vapaan sivistystyön edustajia. Osalle nuorista nyky-yhteiskunnan toiminta ja byrokratia on niin monimutkaista, että heidän on vaikea päästä siihen mukaan ja tarvitsevat apua. Parhaiten tuki ja toiminta saavuttaa nuoret, kun sitä on tarjolla siellä missä nuoret muutenkin jo viettävät aikaansa. Keskustelussa tulikin esiin ns. jalkautuvan yhden luukun periaate eli nuorella on mahdollisuus saada kaikki neuvonta- yms. palvelut samasta paikasta, joka päivystää nuorten suosimassa koontumispaikassa Veturitalleilla. Lisäksi mieleen jäi myös taidepajojen merkitys koulusta syrjäytyneiden nuorten auttamisessa ja siinä, kuinka mielikuvituksellisilla ja toiminnallisilla keinoilla voi myös peruskoulun yläluokkien oppimäärät suorittaa. Jyväskylässä pajatoiminta on jo hyvin vakiintunutta ja valitettavasti kaikki halukkaat eivät tällä hetkellä mahdu mukaan.

Paneelikeskustelun jälkeen pääsimme tutustumaan Huhtasuon uuteen yhtenäiskouluun, joka on rakennettu vanhan sisäilmavaivaisen koulun paikalle. Koulun yhteydessä toimii myös erityiskoulu ja päiväkoti. Koulun oppilaiden opaskerholaiset esittelivät meille koulun uusia, hienoja ja joustavia opetustiloja: luokkien välillä oli esim. täysin avattavia väliseiniä, luokassa saattoi olla useampia datatykkeitä, toinen musiikkiluokka oli ns. akustinen ja toinen elektroninen jne.

Perjantai aloitettiin mieltimällä, olisiko syytä tehdä yhteinen kannanotto opetuksen ja kasvatuksen puolesta, mutta siitä pidättäydyttiin tällä kertaa. Median huomio oli jo Helsingin suuressa mielenilmauksessa. Kaupunkien edustajat kertoivat omien kaupunkiensä yksilöllisistä tilanteista ja joitain yhteisiä hyviä ja huonoja trendejä löydettiin. Hyviä käytänteitä jaettiin korvauksetta muidenkin käyttöön. Delegaatioita keskusteluttivat mm. kuntatalous (pop-raha ja kotäraha), ops-työ ja muuttuva kouluverkko. Uusien opettajien rekrytointiin tullut

heikennys oli saatu torjuttua esim. Jyväskylässä toisin kuin pääkaupunkiseudulla. Lukiotaustaisille luottamusmiehille alettiin myös puuhaamaan omaa verkostoa yli kuntarajojen Matti Jussilan toimesta.

Seminaariterveisin, Annika Arstila-Aaltonen, Matti Jussila, Kari Kastu, Ulla Puukangas ja Leena Ronkainen

NET FORUM Finland 11.-12.9.2015

Vantaan kaupunki antoi kaikille vantaalaisille koululle mahdollisuuden lähettää opettajiaan NETForum Finlandiin, opetus- ja kasvatusalan tapahtumaan, jonka painopistealueena on tieto- ja viestintätekniiikan käyttö opetuksessa. Koulutamme tapahtumaan osallistui rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi kolme innokasta opettajaa. Alla parhaita paloja kuulemastamme.

Flipped Classroom - teknologian avulla vuorovaikutteisuutta luokkaan

Flipped Classroomin eli käänteisen opetuksen avulla voit pyristellä eroon oppituntien luentomaisuudesta, joka kaikkien mittareiden mukaan on paras tapa opiskella vain pienelle osalle oppilasta. Sami Heino esitteli meille käyttämäänsä käänteistä opetusta alakoulun matematiikan tunneilla. Opetustavan ideana on kääntää koko koulun idea toisin päin kuin tähän asti on totuttu: oppilaat tutustuvat ennakkoon annettuun aiheeseen eli pyrkivät opettelemaan teorian itsenäisesti. Materiaalina voi olla esimerkiksi aiheeseen liittyvä (usein opettajan itse tekemä) video, verkkosivusto tai vaikkapa oppikirja. Oppitunneilla puolestaan lasketaan aiheeseen liittyviä laskuja, ja opettaja pystyy olemaan oppilaan/oppilasryhmän apuna ongelmatilanteen sattuessa. Toki oppilaat ensin pyrkivät ratkaisemaan laskut itse tai kaveri(e)n kanssa. Käänteinen oppiminen mahdollistaa vuorovaikutuksen lisääntymisen luokkatilanteissa ja asian monipuolisen käsittelyn ja vastuuttaa samalla oppilasta huolehtimaan itsenäisesti tehtävistä. Opettajan rooli painottuu oppilaiden ohjaamiseen ja ennakkomateriaalin työstämiseen luentomaisuuden sijaan.

"Magic, joy and dreams - What will I do about it?" - Technology to put low income community students from Mumbai on a different life path

Omalla tavallaan tämä esitys oli yksi keveimmistä, varsinkin teknologiaan liittyvältä osioltaan, mutta toisaalta yksi mielenkiintoisimpia ja syvällisimpiä ajatuksia herättävistä. Itse slummissa kasvanut ja sieltä öljynporauslautoille edennyt Srini Swaminathan palasi Mombasan slummiin opettajaksi ajatuksenaan

auttaa slummin lapsia. Hän kohtasi tyhjässä luokkahuoneessa suuren lapsiryhmän, joka aluksi sai hänet neuvottomaksi ja sitten etsimään vastauksia olennaisiin kysymyksiin. Miten oppilaan mielenkiinto herätetään? Miten oppilaat saadaan unelmoimaan? Miten valjastaa ilo oppimisen moottoriksi? Kuinka tehdä pienistä hetkistä luokassa taianomaisia?

Ja... Miten slummilapset saadaan kiinnostumaan lukemisesta? (Tuodaan luokkaan suuri kokoontaittava pyykkikori ja nimetään se salaiseksi lukunurkkaukseksi.) Miten toimia silloin, kun (lähes) ainoa opetusmateriaali on opettaja itse? (Valkotaulun virkaa voi toimittaa opettajan päällä oleva valkoisella kiiltotarralla peitetty essu ja valkokankaasta käy hyvin vanhan leffajulisteen kääntöpuoli.) Miten yksi iPad ja dataprojektori voi muuttaa maailmaa lapsi ja luokka kerrallaan? Vain mielikuvituksen rajat voivat rajoittaa meitä keksiessämme erilaisia tapoja opettaa asioita. Onko meillä jo liikaakin resursseja? Kahlitsevatko ne ajatteluamme? Eivät, jos emme anna niille sitä valtaa. Älä unohda unelmoida ja mielikuvitella!

Ihminen, kone ja oppiminen

"Olemme kaikki terminaattoreita" tuumaa Teemu Arina NetForumissa kuulijakunnalle.

Biohakkerointi on käsittämätön konsepti, jonka Arina on vienyt aika pitkälle. Joillakin tietoa lisää tuskaa, mutta ei tällä miehellä. Luennon aikana kuulee paljon puhetta apseista ja välineistä, joilla hän mittaa mm. unenlaatuaan, sykettä ja päivän stressitasoaan, verenkuvaa unohtamatta. Arina hyödyntää koneita oman kehonsa hyväksi. Yksinkertaisimmillaan kyse on pienestä rintanaipista, joka valvoo hänen ryhtiään ja värähtää, kun on aika korjata asentoa. Herätyskellonkin Arina on säätänyt seuraamaan univaiheita ja herättämään juuri oikeassa kohdassa herkän unen vaiheessa. Mitä tapahtuu oppimiselle, kun kone ja ihminen sulautuvat yhdeksi kokonaisuudeksi? Miten oppiminen muuttuu teknologian myötä? Siinä riittää pohtimista.

Syysterveisin,

Jokivarren koulun reksit ja opet

Hyvät VOAY:n jäsenet,

tervetuloa Vantaan opettajien ammattiyhdistyksen syyskokoukseen 13.10.2015 klo 18.00. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen §16 mukaiset asiat.

paikka: Talkootie 7, 01350 Vantaa (Hiekkaharju, Voay:n toimisto)

aikataulu:

klo 18.00 salaattitarjoilu ja kahvit

klo 18.20 Yhdistyksen puheenjohtajan Annika Arstila-Aaltosen terveiset

klo 18.30 Vantaan opettajien ammattiyhdistys ry:n sääntömääräinen syyskokous

TERVETULOA !

Vantaan opettajien ammattiyhdistyksen hallitus

